

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวถึงความมุ่งหมาย และหลักการว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไป เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข และแนวทางในการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ โดยบูรณาการตามความเหมาะสมแต่ระดับในเรื่องต่อไปนี้ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน เป็นต้น รวมถึงความรู้ และฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542) และการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ ดังจะเห็นได้จากวิสัยทัศน์สำหรับการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้กำหนดว่า “สถาบันอุดมศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มุ่งตอบสนองผู้เรียนในวัยเรียน วัยทำงาน และวัยสูงอายุ เพื่อรองรับเปลี่ยนแปลงรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสามารถปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ นำไปสู่การพัฒนาประเทศในกระแสโลกาภิวัตน์ได้” (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2550 : 30)

ปัจจุบันมนุษย์ได้ตระหนักเพิ่มมากขึ้นว่า การที่บุคคลจะประสบความสำเร็จได้ทั้งในด้านการเรียน การงาน หรือการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม จะต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างเป็นส่วนประกอบ โดยเฉพาะสังคมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การที่บุคคลจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพนั้น จะต้องได้รับการฝึกฝนตนเอง ให้มีความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ภายใต้อาณาจักรการแข่งขันกันสูง ความรู้ด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียว จึงไม่พอที่จะทำให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้ และการที่มนุษย์จะประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับสติปัญญาเพียง 20 เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น ส่วนที่เหลือเป็นเรื่องของการเข้าสังคม ความสัมพันธ์กับผู้อื่น การรับรู้อารมณ์ของตนเอง การจัดการกับอารมณ์ และความตึงเครียด (วินัส ภักดีนรา. 2546 : 2 ; อ้างอิงมาจาก Goleman. 1995 : 34) และที่ผ่านมามีคุณลักษณะ 3Q ซึ่งประกอบด้วย IQ มาจากคำว่า Intelligent Quotient หรือความฉลาดทางสติปัญญา EQ มาจากคำว่า Emotional Quotient หรือ ความเป็นอารมณ์ และ AQ มาจากคำว่า Adversity Quotient หรือความสามารถในการเผชิญปัญหา และฝ่าฟันอุปสรรค

เริ่มได้รับความสนใจศึกษาจากนักวิชาการจำนวนมาก เนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะความฉลาดทางสติปัญญา (IQ) และเชาวน์อารมณ์ (EQ) ซึ่งช่วยให้ได้ข้อมูลต่อการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของบุคคลเพิ่มขึ้น ในขณะที่ปัจจัยอีกส่วนหนึ่ง คือความสามารถในการเผชิญปัญหา และฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ยังมีการตื่นตัว และให้ความสนใจศึกษาน้อยกว่า

การศึกษาในระดับปริญญาตรี เป็นการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษา มีความรู้ความสามารถในระดับที่ออกไปสู่ชีวิตโลกแห่งการทำงานได้ ระบบการศึกษาจะแตกต่างไปจากในระดับมัธยมศึกษาเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านการเรียน นิสิตนักศึกษาจะต้องช่วยเหลือตนเองเป็นอย่างมาก นักศึกษาจะมีอิสระในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยมากกว่าอยู่ที่โรงเรียน ซึ่งนักศึกษาจะต้องตัดสินใจว่า จะเลือกใช้ชีวิตของตนเองอย่างไรภายในมหาวิทยาลัย จากชีวิตของการเป็นนักเรียนอาศัยอยู่กับผู้ปกครองแล้วต้องมาใช้ชีวิตของการเป็นผู้ใหญ่เต็มตัว ในบางครั้งต้องใช้เวลาในการปรับตัว หากนักศึกษาเลือกใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยอย่างเหมาะสมแล้ว ย่อมเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาในการช่วยให้ประสบความสำเร็จในชีวิต เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะออกไปดำเนินชีวิตที่ดีในสังคมต่อไป ในทางตรงกันข้ามหากนักศึกษาใช้ชีวิตอย่างอิสระเสรี ขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน ไม่รู้จักเลือกใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม หรือไม่สามรถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ ย่อมนำผลเสียมาสู่ตนเอง โดยจะเห็นได้จากปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เช่น ผลการเรียนตกต่ำเนื่องจากติดยาเสพติด เพี้ยวกลางคืน ทะเลาะวิวาทจากปัญหาชู้สาว เป็นต้น บุคคลเหล่านี้คือผู้ที่มีปัญหาในการควบคุมอารมณ์ และขาดความสามารถในการต่อสู้ฟันฝ่าอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับชีวิตนั่นเอง (ทศพร ประเสริฐสุข. 2542 : 90)

ดังกล่าวมา สโตลท์ซ (ธีระศักดิ์ กำบรรณารักษ์. 2548 : 128 ; อ้างอิงมาจาก Stoltz. 1997) ได้ทำการศึกษาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) จากแนวคิดของกระแสหลักของศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับจิตประสาทภูมิคุ้มกัน (Psychoneuroimmunology) ประสาทสรีรวิทยา (Neurophysiology) และจิตวิทยาการรู้คิดและการเข้าใจ (Cognitive Psychology) และได้บัญญัติขึ้นใช้ในปี ค.ศ.1997 โดยได้เขียนหนังสือเรื่อง Adversity Quotient : Turning Obstacles into Opportunities จากแนวคิดที่ว่า ท่ามกลางความลำบากแห่งยุคสมัย คนส่วนใหญ่มักฟันฝ่าไปได้ไม่ไกล หลายต่อหลายคนยอมแพ้อย่างง่ายดาย ชีวิตเหมือนการปีนเขาต้องฟันฝ่าความยากลำบากหรืออุปสรรคต่างๆ เพื่อก้าวไปข้างหน้า และปีนให้สูงขึ้น ซึ่งความสามารถในการเผชิญปัญหา และฝ่าฟันอุปสรรค ดังกล่าวคือ รูปแบบพฤติกรรมการตอบสนองต่อปัญหาอุปสรรคในชีวิต เป็นกลไกการทำงานของสมอง เกิดจากใยประสาทต่างๆที่ถูกสร้างขึ้นฝึกฝนขึ้น สโตลท์ซ เชื่อว่า AQ เริ่มพัฒนามาจากใยประสาท เริ่มเกิดในสมองเมื่อเด็กอายุ 12 ปี และเพิ่มมากขึ้นจนอายุ 16 ปี แต่ไม่สิ้นสุดจนกระทั่งอายุ 23 ปี ซึ่งชี้ให้เห็นว่า บุคคลที่ประสบความสำเร็จในวิชาชีพต่างๆ ไม่สามารถวิเคราะห์ได้จากแบบทดสอบสติปัญญามาตรฐานที่มีทั่วไป

สิ่งที่ทำให้บุคคลเหล่านั้นประสบความสำเร็จ คือ AQ ซึ่งสามารถที่จะพัฒนา เปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงได้ ไม่ว่าจะอายุเท่าไรหรือไม่ว่าจะเริ่มต้นที่จุดใดก็ตาม หากบุคคลมีการพัฒนา AQ ที่ดีก็จะช่วยทำให้ตนเองมีประสิทธิภาพ (Stoltz, 1997 : 112-115) ดังนั้น การที่ประชากรในประเทศมี AQ ที่ดี ในช่วงเวลาที่ประเทศต้องประสบกับปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเศรษฐกิจ สังคม หรือภัยพิบัติทางธรรมชาติ ประชากรเหล่านั้นย่อมสามารถเผชิญปัญหา และฝ่าฟันอุปสรรคที่ส่งปวงให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี

สรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวของนักศึกษา ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อนักศึกษาทั้งสิ้น ซึ่งไม่ว่าจะเป็นในด้านการเรียน ผู้สอน สภาพแวดล้อม สังคม กลุ่มเพื่อน และกิจกรรมต่างๆ ที่นักศึกษาต้องเข้าร่วม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญต่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษาทั้งสิ้น หากนักศึกษาปรับตัว สามารถที่จะเผชิญ และฝ่าฟันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ก็จะส่งผลให้นักศึกษาสามารถศึกษาได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมาย แต่ถ้านักศึกษาไม่สามารถปรับตัว ไม่สามารถที่จะเผชิญ และฝ่าฟันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ผลกระทบที่ตามมาไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียน ด้านผู้สอน และด้านอื่นๆ อาจส่งผลให้นักศึกษาเกิดความท้อแท้ เบื่อหน่ายในการเรียน รู้สึกอึดอัดเมื่อได้อยู่กับเพื่อน ผลที่ตามมา คือ การลาออกกลางคัน ทำให้นักศึกษาไม่ประสบความสำเร็จในด้านการเรียน ดังนั้นการปรับตัว จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก หากนักศึกษาสามารถปรับตัวได้ดีก็จะส่งผลให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในด้านการเรียนระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามได้กำหนดคุณสมบัติของบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามไว้ว่า บัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ และทักษะในสาขาที่ศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม รับผิดชอบ และซื่อสัตย์ในวิชาชีพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ศึกษาอย่างต่อเนื่อง สามารถคิด และวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล สามารถใช้เทคโนโลยีต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวิจารณ์ญาณ สามารถบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับภูมิปัญญาสากลในการแก้ปัญหาได้ มีสุขภาพ และบุคลิกภาพดี มีโลกทัศน์กว้างไกล ยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีจิตสำนึกดี เป็นประชาธิปไตย เสียสละ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ เป็นพลเมืองดี มีความตระหนักต่อการพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพ และเป็นผู้นำการพัฒนาท้องถิ่น (สำนักมาตรฐานและประกันคุณภาพ, 2553 : 20)

จากความสำคัญของความสามารถในการเผชิญ และฝ่าฟันอุปสรรคที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญ และฝ่าฟันอุปสรรคทั้งทางตรงและทางอ้อม นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ชั้นปีที่ 1 ที่เข้ามาศึกษาเล่าเรียนแล้วต้องประสบกับปัญหา และอุปสรรค เช่น ปัญหาเรื่องการแบ่งเวลาด้านการเรียน และกิจกรรม ปัญหาเรื่องการปรับตัวให้เข้ากับสังคม และสภาพแวดล้อมใหม่ๆ ที่เปลี่ยนไป เพราะมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามเป็นสถาบันระดับอุดมศึกษาของรัฐ ที่มีแนวโน้มในการเพิ่มของจำนวนนักศึกษา และเป็นสถาบันที่มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ตามวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยที่ว่า “มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีคุณภาพ มาตรฐาน ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ คุณธรรม นำชุมชนพัฒนาให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน ตามแนวทาง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” โดยผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับความสามารถในการเผชิญ และ ฝ่าฟันอุปสรรค พบว่า มีปัจจัยหลายประการที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเผชิญ และ ฝ่าฟันอุปสรรค ซึ่งประกอบไปด้วย ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ และการมุ่งอนาคต ซึ่งการทราบถึงปัจจัยจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อนักศึกษา อาจารย์ ผู้สอน หรือผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนา และสนับสนุนการเรียนการสอน เพื่อที่จะช่วยให้นักศึกษา เป็นผู้มีความสามารถในการเผชิญ และฝ่าฟันอุปสรรคเพื่อเอาชนะต่ออุปสรรคต่างๆ สามารถนำ ตนเอง และผู้อื่นให้ประสบผลสำเร็จในการศึกษา และนำไปสู่การประกอบอาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญ และฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2. เพื่อตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญ และฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญ และฝ่าฟันอุปสรรคของ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามทั้งทางตรงและทางอ้อม

สมมติฐานงานวิจัย

ปัจจัยด้านความเชื่อมั่นในตนเอง การมุ่งอนาคต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ และ ความรับผิดชอบ มีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อความสามารถในการเผชิญ และฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 7 คณะ 64 สาขา ประกอบด้วย คณะครุศาสตร์ 12 สาขา คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ 3 สาขา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 13 สาขา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 12 สาขา คณะวิทยาการจัดการ 9 สาขา คณะเทคโนโลยีการเกษตร 10 สาขา และวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง 5 สาขา จำนวนทั้งสิ้น 5,330 คน (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 2554 : เว็บไซต์)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 7 คณะ 34 สาขา ประกอบด้วย คณะครุศาสตร์ 6 สาขา คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ 2 สาขา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 7 สาขา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 6 สาขา คณะวิทยาการจัดการ 5 สาขา คณะเทคโนโลยีการเกษตร 5 สาขา และวิทยาลัยกฎหมายและ

การปกครอง 3 สาขา จำนวนทั้งสิ้น 694 คน ซึ่งผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยการทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นสองขั้นตอน (Two-Phases Stratified Random Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 6 ตัวแปร โดยแบ่งเป็น

2.1 ตัวแปรแฝงที่เป็นตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปร ดังนี้

2.1.1 ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-Confidence : SCF) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัว ดังนี้

2.1.1.1 ความมั่นคงทางจิตใจ (Emotional Stability : EMS)

2.1.1.2 ความกล้า (Courage : COU)

2.1.1.3 การพึ่งตนเอง (Self - Reliance : SRL)

2.1.1.4 ความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy : AUT)

2.1.1.5 ความสามารถในการปรับตัว (Adaptability : ADP)

2.1.2 ความรับผิดชอบ (Responsibility : RES) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว ดังนี้

2.1.2.1 ความรับผิดชอบต่อตนเอง (Individual Responsibility : INR)

2.1.2.2 ความรับผิดชอบต่อสังคม (Society Responsibility : SOR)

2.1.3 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive : ACM) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว ดังนี้

2.1.3.1 ความทะเยอทะยาน (Aspiration : ASP)

2.1.3.2 ความกระตือรือร้น (Energetic : EGT)

2.1.3.3 ความกล้าเสี่ยง (Moderate Risk Taking : MRT)

2.1.4 บุคลิกภาพ (Personality : PSN) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว ดังนี้

2.1.4.1 การแสดงออก (Extraversion : EXT)

2.1.4.2 การยอมรับผู้อื่น (Agreeableness : AGB)

2.1.4.3 การมีสติ (Conscientiousness : CSN)

2.1.5 การมุ่งอนาคต (Future Orientation : FOR) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ คือ การมุ่งอนาคต

2.2 ตัวแปรแฝงที่เป็นตัวแปรตาม 1 ตัวแปร คือ ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ดังนี้

2.2.1 ด้านความสามารถในการควบคุมอุปสรรค (Control : CON)

2.2.2 ด้านความสามารถในการนำตัวเองเข้าไปแก้ไขอุปสรรค

(Ownership : OWN)

2.2.3 ด้านความสามารถในการรับรู้ถึงระดับของอุปสรรค

(Reach : REA)

2.2.4 ด้านความสามารถในการอดทนทนทานต่ออุปสรรค

(Endurance : END)

3. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

- ขั้นตอนการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ระหว่างเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2554)
- ขั้นตอนการเก็บข้อมูล (ระหว่างเดือนมกราคม - มีนาคม 2555)
- ขั้นตอนการประมวลผลข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล (8 เดือน)
- ขั้นตอนการเขียนรายงาน (3 เดือน)

4. สถานที่วิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความสามารถในการเผชิญ และฝ่าฟันอุปสรรค (Adversity Quotient : AQ) หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่ตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่ยากลำบาก ปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆ โดยสามารถควบคุมสถานการณ์ที่ยากลำบากนั้นได้ สามารถวิเคราะห์ถึงเหตุของอุปสรรคนั้นๆ มีความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้น รับรู้ผลกระทบของอุปสรรคและมีความอดทนต่ออุปสรรคซึ่งมุ่งวัดความสามารถในการเผชิญ และฝ่าฟันอุปสรรคออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านความสามารถในการควบคุมอุปสรรค (Control : CON) หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลในการควบคุมอุปสรรค หรือปัญหา เข้าใจปัญหา และหาวิธีแก้ปัญหอย่างกระตือรือร้น

1.2 ด้านความสามารถในการนำตัวเองเข้าไปแก้ไขอุปสรรค (Ownership : OWN) หมายถึง การพยายามควบคุมสถานการณ์ และนำตนเองเข้าไปแก้ไขสถานการณ์ เป็นสถานการณ์ที่บุคคลมีความรับผิดชอบต่อผลของการกระทำของตนเองไม่ผลึกความรับผิดชอบ แต่จะหาเหตุและปัจจัยของปัญหา และพยายามแก้ไขปัญหานั้นเป็นทีมไม่ใช่พยายามโทษคนอื่น

1.3 ด้านความสามารถในการรับรู้ถึงระดับของอุปสรรค (Reach : REA) หมายถึง การคิดอย่างสร้างสรรค์ ไม่คิดปัญหาเล็กให้กลายเป็นปัญหาใหญ่ และไม่คิดว่าปัญหานั้นคือจุดจบของชีวิตไม่มีทางออกแล้ว

1.4 ด้านความสามารถในการอดทนทนทานต่ออุปสรรค (Endurance : END) หมายถึง ความอดทน ความทนทานต่อปัญหาต่างๆ มองโลกในแง่ดี พยายามเห็นปัญหาใหญ่เป็นปัญหาเล็ก

2. ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-Confidence : SCF) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการที่จะทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จ มีความมั่นใจ เพียรพยายาม กล้าหาญ มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าแสดงออก และยอมรับในความสามารถของตน ไม่ท้อถอยเมื่อทำอะไรไม่สำเร็จ ซึ่งการมุ่งวัดความเชื่อมั่นในตนเองแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ความมั่นคงทางจิตใจ หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีจิตใจหนักแน่นไม่ล้มเหลว มีการควบคุมอารมณ์ให้อยู่ในสภาวะปกติ ไม่วิตกกังวลเกินไปและไม่หวั่นไหวต่อคำติชม

2.2 ความกล้า หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่กล้าพูด กล้าแสดงออก กล้ากระทำ กล้าซักถามข้อสงสัย กล้าเผชิญความจริง กล้ารับผิดชอบในสิ่งที่ตนทำกล้าเป็นผู้นำ ชอบต่อสู้แข่งขัน ไม่ประหม่าหรือไม่เคอะเขิน

2.3 การพึ่งตนเอง หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่สามารถช่วยเหลือตนเอง โดยใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ แก้ไขอุปสรรคหรือการกระทำใดๆ ได้สำเร็จด้วยความมั่นใจตนเอง และไม่ทำตัวให้เป็นปัญหา เป็นภาระแก่ผู้อื่น หรือหมู่คณะ

2.4 ความเป็นตัวของตัวเอง หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีความพอใจและภูมิใจในตนเอง สามารถตัดสินใจได้ด้วยตัวเอง ไม่คล้อยตามผู้อื่นโดยไม่มีเหตุผลมีความคิดสร้างสรรค์

2.5 ความสามารถในการปรับตัว หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในการร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น ชอบช่วยเหลือ และให้ความร่วมมือกับหมู่คณะยอมรับสิ่งใหม่ๆ มองโลกในแง่ดี และมีความรับผิดชอบ

3. ความรับผิดชอบ (Responsibility : RES) หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน พากเพียร พยายาม ละเอียดรอบคอบ มีความสำนึกในหน้าที่ของตนเอง และส่วนรวม และยอมรับผลของการกระทำด้วยความเต็มใจ เพื่อที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นจนบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ซึ่งมุ่งวัดความรับผิดชอบออกเป็น 2 ด้าน คือ

3.1 ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่แสดงถึงพฤติกรรม การดูแลสุขภาพของตนเองให้สมบูรณ์ และปลอดภัยจากอันตรายอยู่เสมอ รู้จักประพฤติกฎปฏิบัติให้เหมาะสม สำนึกในบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความมุ่งมั่นตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ ส่งงานที่ได้รับมอบหมายให้ตรงตามเวลา หมั่นศึกษา ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จ และยอมรับในการกระทำของตนเอง

3.2 ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่แสดงถึงพฤติกรรม การให้ความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสถาบัน ชุมชน สังคมที่ตนเองอยู่อาศัยอย่างเต็มความสามารถ ประพฤติและปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบันและสังคม รวมทั้งการบำเพ็ญประโยชน์ และสร้างสรรค์ความเจริญให้กับสถาบัน ชุมชน และสังคม

4. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive: AMO) หมายถึง ความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จไปด้วยดีได้ผลเยี่ยม โดยทุ่มเทความพยายามทั้งหมดที่มีอยู่จนสำเร็จไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งมุ่งวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

4.1 ความทะเยอทะยาน หมายถึง การตั้งระดับความคาดหวังไว้สูง ต้องการให้งานของตนสำเร็จในระดับสูง ต้องการชัยชนะเมื่อมีการแข่งขัน ต้องการดีเด่นเหนือคนอื่น ต้องการความก้าวหน้าในการทำงาน เลือกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขัน หรือฝึกความชำนาญ

4.2 ความกระตือรือร้น หมายถึง ความขยันขันแข็ง มีความเอาใจใส่เต็มใจและตั้งใจจริงในการทำงาน มีความอดทนสูง ทำงานที่ได้รับมอบหมายทันทีไม่ผัดวันประกันพรุ่ง มานะพยายามที่จะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ สนุกสนานในการทำงาน เห็นคุณค่าของเวลา อาสาทำงานที่ตนถนัด ไม่ย่อท้อต่องานที่ยุ่งยาก

4.3 ความกล้าเสี่ยง หมายถึง กล้าตัดสินใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ มุ่งความสำเร็จมากกว่าหลีกเลี่ยงความล้มเหลว กล้าได้กล้าเสีย เลือกทำสิ่งที่เป็นไปได้ เลือกงานที่ยาก และท้าทายความสามารถ

5. บุคลิกภาพ (Personality : PER) หมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคลที่แสดงออกผ่านทางรูปร่าง หน้าตา ท่าทาง คำพูด อารมณ์ และความรู้สึก ตลอดจนการปรับปรุงตัวของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และการเรียนรู้ ซึ่งมุ่งวัดบุคลิกภาพออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

5.1 การแสดงออก หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่แสดงออกถึงอารมณ์ และความรู้สึกเพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งรับรู้ เข้าใจในลักษณะที่แสดงออกไปนั้น ไม่ว่าจะเป็นสีหน้าท่าทางการแสดงอารมณ์

5.2 การยอมรับผู้อื่น หมายถึง การที่บุคคลมีความไว้วางใจผู้อื่น ปฏิบัติกับผู้อื่นตรงไปตรงมา ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ เห็นอกเห็นใจห่วงใยผู้อื่น และสามารถที่จะผ่อนปรนประนีประนอมกับผู้อื่น

5.3 การมีสติ หมายถึง บุคคลที่มีการเตรียมการสำหรับการจัดการกับชีวิตของตนเอง มีระเบียบ ยึดมั่นตามหลักจริยธรรม มีมโนธรรม มีความขยันหมั่นเพียร มีวินัยในตนเอง คิดไตร่ตรองรอบคอบก่อนลงมือทำ

6. การมุ่งอนาคต (Future Orientation : FOR) หมายถึง การมองอนาคตที่บุคคลสามารถคาดการณ์กว้างไกล วางแผนเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการให้ได้ในอนาคตโดยมีแนวทางในการแก้ปัญหา และสามารถตัดสินใจเลือกกระทำได้อย่างเหมาะสม มีความเพียรพยายาม มีความอดทนที่จะรอคอยผลของความสำเร็จในอนาคต และมีการควบคุมตนเอง

7. ตัวแปรแฝง หมายถึง ตัวแปรที่ไม่สามารถวัดค่าออกมาได้โดยตรง จำเป็นต้องวัดค่าผ่านตัวแปรสังเกตได้แทน

7.1 ตัวแปรแฝงภายนอก (Exogenous Variable) หมายถึง ตัวแปรที่ส่งอิทธิพลไปยังตัวแปรตัวอื่นโดย ตัวเองไม่ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรใด ตัวแปรเชิงสาเหตุของตัวแปรแฝงภายนอกจะไม่แสดงไว้ในโมเดล

7.2 ตัวแปรแฝงภายใน (Endogenous Variable) หมายถึง ตัวแปรที่ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรตัวใดตัวหนึ่ง สาเหตุของตัวแปรแฝงภายในจะแสดงให้เห็นในโมเดลอย่างชัดเจน

8. ตัวแปรสังเกตได้ หมายถึง ตัวแปรที่แสดงผลหรือพฤติกรรมการแสดงออก ซึ่งสามารถวัด และแปรค่าออกมาเป็นตัวเลขได้

9. อิทธิพลทางตรง หมายถึง ตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถในการเผชิญ และฝ่าฟันอุปสรรค

10. อิทธิพลทางอ้อม หมายถึง ตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสามารถในการเผชิญ และฝ่าฟันอุปสรรค โดยส่งผ่านตัวแปรปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรความสามารถในการเผชิญ และฝ่าฟันอุปสรรค

11. อิทธิพลรวม หมายถึง ตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรง และทางอ้อมต่อความสามารถในการเผชิญ และฝ่าฟันอุปสรรค

12. นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม หมายถึง บุคคลที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการปรับตัวให้สามารถนำตนเองประสบผลสำเร็จในการศึกษา และนำไปสู่การประกอบอาชีพในอนาคต
2. เป็นแนวทางให้ผู้ปกครองใช้ในการอบรม ดูแล สนับสนุน ส่งเสริม ให้กำลังใจ กับนักศึกษาขณะที่นักศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อลดปัญหาต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้น เช่น การคิดฆ่าตัวตาย การก่ออาชญากรรม
3. เป็นแนวทางในการแนะแนว แนะนำ ช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น อาจจะเป็นด้าน การเรียน ด้านการปรับตัว เพื่อให้ นักศึกษาสามารถที่จะศึกษาต่อไปจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา
4. เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงโครงสร้างการจัดการเรียนการสอน การจัด กิจกรรมการเรียนการสอน การเสริมแรงต่างๆ